

ZAKON Br. 03/L- 160

O ZAŠTITI VAZDUHA OD ZAGAĐENJA

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA OD ZAGAĐENJA

OPŠTE ODREDBE

**Član 1
Cilj**

Ovaj Zakon ima za cilj da reguliše i garantuje pravo građana da žive u jednoj životnoj sredini sa čistim vazduhom, štiteći zdravlje ljudi, floru, faunu, prirodne i kulturne vrednosti životne sredine.

**Član 2
Definicije**

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1.1. **Vazduh životne sredine** - spoljašnji vazduh troposfere, ne uključujući vazduh u radnoj sredini;

1.2. **Zagađivač** - supstance koje se unose na direktan ili indirektan način u vazduh, i koji uzrokuju štetne efekte po zdravlje ljudi, floru, faunu i kulturno nasleđe.

1.3. **Pokazivači životne sredine** - daju podatke o kvalitetu životne sredine čineći ih perceptiranim preko brojčane vrednosti, merenja i komunikacije;

1.4. **Pokazivač životne sredine pritiska vazduha** - pokazivač koji daje podatke o pritisku iz izvora zagađenja;

1.5. **Smog** - mešavina magle, dima i prašine koji se stvara u industrijskim i urbanim zonama sa velikim posledicama po zdravlje populacije;

1.6. **Monitoring** - proces praćenja sistematskih merenja indikatora životne sredine;

1.7. **Postojeći izvor zagađenja** - delatnost koja je počela pre stupanja na snagu ovog zakona;

1.8. **Novi izvor zagađenja** je delatnost koja počinje nakon stupanja na snagu ovog zakona;

1.9. **Granične vrednosti kvaliteta vazduha** - najveća dozvoljena vrednost jednog pokazivača stanja vazduha u životnoj sredini koji se izražava količinom jednog zagađivača u jedinici zapremine vazduha;

1.10. **Norma taloženja** - najveća dozvoljena vrednost jednog pokazivača stanja vazduha u životnoj sredini koji utiče na životnu sredinu i koja se izražava koncentracijom na jedinici površine za određeno vreme;

1.11. **PM₁₀** – pedeset od sto (50%) čestica koje prolaze kroz selektor aerodinamičkog dijametra od 10 mikrometra;

1.12. **PM_{2,5}** – pedeset od sto (50%) čestice koje prolaze kroz selektor aerodinamičkog dijametra od 2,5 mikrometra;

- 1.13. **Operator izvora zagađenja** - je svako pravno ili fizičko lice, vlasnik jednog izvora zagađenja;
- 1.14. **Organ za zaštitu vazduha** - Vlada i drugi organi ovlašćeni podzakonskim aktima koje donosi Vlada;
- 1.15. **Emisija** - oslobađanje (ispuštanje) supstanci iz bilo kojeg izvora u ambijentalnom vazduhu.
- 1.16. **Pokretan izvor** - svako pokretno sredstvo koje prouzrokuje zagađenje vazduha;
- 1.17. **Nivo** - koncentracija zagađivača u ambijentalnom vazduhu ili njegovo taloženje na površini u određeno vreme;
- 1.18. **Procena** - svaka primenjena metoda za merenje, izračunavanje, predviđanje ili procene nivoa zagađivača u ambijentalnom vazduhu;
- 1.19. **Granična vrednost emisije (GVE)** - najveća dozvoljena količina zagađivača koja se emituje u vazduhu iz jednog izvora zagađivača čiji je nivo utvrđen na osnovu naučnih saznanja, u cilju izbegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih efekata po ljudsko zdravlje i/ili sredinu uopšte koji treba da se postiže u okviru određenog perioda i da se ne prevaziđe kada je u porastu;
- 1.20. **Ciljna vrednost** - utvrđeni nivo u cilju dugoročnog izbegavanja štetnih efekata po zdravlje ljudi i/ili životne sredine u celosti, koja se prema mogućnostima postižu u utvrđenom roku;
- 1.21. **Prag alarmiranja** - nivo preko kojeg postoji opasnost po zdravlje ljudi od kratkog izlaganja zagađenja i za koje se trebaju preduzeti hitne mere;
- 1.22. **Tolerantna vrednost** - postotak granične vrednosti koja vrednost se može prekoračiti prema utvrđenim uslovima podzakonskim aktima;
- 1.23. **Prag informisanja** - vrednost preko koje postoji opasnost po ljudsko zdravlje od kratkog izlaganja zagađivanju posebno za deo osetljive populacije o čemu treba odmah informisati;
- 1.24. **Zona** - deo teritorije gde su utvrđene granice u cilju procene i menadžiranja kvaliteta vazduh;
- 1.25. **Zona sa posebnom zaštitom** – zona koja je utvrđena od strane Ministarstva i lokalne vlasti (opština) koje premašuju norme kvaliteta vazduha i koje traže posebnu zaštitu kvaliteta vazduha;
- 1.26. **Aglomerat** - zona gde gustina populacije prelazi dvestapedesethiljade (250. 000) stanovnika ili ima dvestapedesethiljade (250. 000) stanovnika ili manje, koji opravdava potrebu za procenu i upravljnje kvalitetom ambijentalnog vazduha;
- 1.27. **Gasovi staklene bašte** - gasovi u atmosferi koji apsorbuju i emituju zračenje unutar infracrvenog spektra (termičko);
- 1.28. **Neprijatan miris** - osobine mirisa koji preko cula mirisa prouzrokuju negativan utisak po zdravlje judi;
- 1.29. **Isparljiva organska jedinjenja- IOJ** - organska jedinjenja koja na 293.15K, i na pritisak pare od 0.01kPa ili više, imaju određeno isparenje u utvrđenim uslovima;
- 1.30. **Postrojenje** - skupovi opreme određeni za vršenje određenog procesa.
- 1.31. **Izvor** - bilo koji izvor ispuštanja supstanci u vazduh uključujući nepokretne izvore iz industrije i domaćinstva kao i pokretne izvore kao što su autovozila i tačkaste difuzne izvore;
- 1.32. **Inspektor** - inspektor za zaštitu životne sredine;
- 1.33. **Ministarstvo** - Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja.
- 1.34. **Ministar** - ministar životne životne sredine i prostornog planiranja.
- 1.35. **EU** - Evropska unija.

POKAZIVAČI KVALITETA VAZDUHA

Član 3

Osnovni pokazivači životne sredine

1. Osnovni pokazivači životne sredine o kvalitetu vazduha koji ukazuju na prisustvo gasovitih, čvrstih i tečnih materija u vazduhu su:

- 1.1. sumpor dioksid;
- 1.2. karbon monoksid;
- 1.3. ozon;
- 1.4. teški metali (olovo, živa, arsen, kadmijum, nikal i njihova jedinjenja);
- 1.5. oksidi azota;
- 1.6. halogeni elementi;
- 1.7. ugljovodonici (benzen);
- 1.8. PM₁₀, PM_{2.5}, PM₁.

2. Drugi pokazivači životne sredine o kvalitetu vazduha posebnim podzakonskim aktom utvrđuje Ministarstvo i o tome obaveštava fizičke i pravne subjekte.

3. Druge pokazivače sredine o kvalitetu vazduha za posebne zone i u zavisnosti od prirode emitovanja u vazduhu utvrđuje Vlada podzakonskim aktom na predlog Ministarstva.

Član 4

Određivanje normi i standarda kvaliteta vazduha

1. Granične vrednosti kvaliteta vazduha, ciljne vrednosti, pragovi alarma za zagađene materije i datum kada one stupaju na snagu utvrđuje Vlada posebnim aktom na predlog Ministarstva.

2. Da bi garantovali zaštitu kvaliteta vazduha, proizvođači, uvoznici, izvoznici, prenosioци, trgovci i komercijalni korisnici opreme, proizvoda, materijala i supstanci koji zagađuju vazduh, obavezni su da se pridržavaju domaćeg zakonodavstva.

UTVRĐIVANJE NORMI I STANDARDA EMISIJE

Član 5

Izvori zagađenja i njihova klasifikacija

1. Izvori zagađenja vazduha su:

1.1. nepokretni izvori koji uključuju tehnološka postrojenja koji imaju nepokretne izvore za sagorevanje goriva, opremu za tehnološke procese, površinska iskopavanja, samozapaljive zone, delatnosti gde posao koji se vrši može da prouzrokuje zagađenje vazduha, skladištenje zapaljivog goriva, za primarne materije, za proizvode i ostalo;

1.2. pokretni izvori zagađenja, koji emituju zagađenje u pokretu.

1.3. mali izvori zagađenja podrazumevaju opremu za tehnološke procese, koji nisu obuhvaćeni u drugim izvorima zagađenja, delatnosti koje prouzrokuju zagađenje vazduha, skladištenje tečnog goriva, goriva, primarnih materija, ostataka i nagomilanih zagađivača.

- 1.4. difuzni izvori uključuju opremu, površine i druge prostore iz kojih se zagađujuće materije slobodno rasprostiru u vazduh bez dimnjaka ili drugih sredstava ispuštanja.
2. Vlada će na predlog Ministarstava podzakonskim aktima regulisati pitanje upravljanja novim, do sada nepoznatim, izvora zagađenja.

Član 6 **Granične vrednosti emisija**

Vlada na predlog Ministarstva utvrđuje granične vrednosti emitovanja (GVE) u vazduhu u skladu sa standardima UE i Svetske zdravstvene organizacije.

Član 7 **Privremene granične vrednosti emisija**

1. Za postojeće izvore zagađenja vazduha, koji funkcionišu i nakon stupanja na snagu ovog zakona, kada tehnički i tehnološki nivo ne dozvoljava sprovođenje GVE prema ovom zakonu mogu se primeniti privremene granične vrednosti emisija.
2. Privremene granične vrednosti emisija, način postavljanja i trajanje njihove primene usvajaju se posebnim aktom od strane Vlade na predlog ministarstva.
3. Operateri koji rade na osnovu zakonskih odredaba iz stava 1. i 2. ovog člana obavezni su da sprovedu privremene standarde iz stava 1. ovog člana.

ZAGAĐIVAČI VAZDUHA

Član 8 **Opšte obaveze izvora zagađenja**

1. Svako pravno ili fizičko lice, treba da čuva kvalitet vazduha, da zaštiti vazduh od zagađenja prouzrokovane delatnostima koje se odvijaju na teritoriji Republike Kosovo i ima obavezu da:

- 1.1. monitoriše emisije;
- 1.2. minimizira emisiju zagađivača i neprijatnih mirisa;
- 1.3. ne prelaze granične vrednosti emisije.

2. Zabranjuje se sagorevanje drugih goriva drugačijih od:

- 2.1. onih određenih u dozvoli za upotrebu objekta, od proizvođača opreme, proizvodnju i trgovinu zapaljivog goriva;
- 2.2. zapaljiva goriva utvrđena tehničkim parametrima ili tehničko organizacionim merama za stavljanje izvora zagađenja u upotrebu.

3. Za izgradnju novih postrojenja i renoviranje postojećih postrojenja, treba se koristiti najbolje moguće tehnologije.

Član 9 **Posebne obaveze operatera izvora zagađenja**

1. Operateri izvora zagađenja obavezuju se:
 - 1.1. da upotrebe ove izvore samo prema tehničkim uslovima i postavljenih uslova u integrisanoj dozvoli ili dozvoli za životnu sredinu;
 - 1.2. da pripreme tehnička pravila za funkcionisanje izvora zagađivanja;
 - 1.3. da vrše monitoring ispuštanja u vazduh a podatke šalju u Ministarstvu na osnovu pravila predviđenih posebnim aktom koji donosi Ministarstvo.

2. Operateri izvora zagađenja trebaju da pripreme listu tehničkih, operativnih parametara, i tehničko-organizacione mere za izvore zagađenja.

Član 10 **Postrojenja sa sagorevanjem i druga industrijska postrojenja**

1. Odredbama ovog Zakona podležu postrojenja za sagorevanje sa istom ili većom termičkom snagom od 50MW_t.
2. Ministarstvo može da dozvoli privremeno prekoračenje GVE za posebne pogone za sagorevanje, koje koriste čvrsto gorivo.
3. Privremeno prekoračenje GVE ne sme da traje duže od šest (6) meseci i ne može biti dva (2) puta veće od GVE.
4. Vlada na predlog Ministarstva, posebnim aktom, odrediće GVE i zahteve za monitoring zagađivača za industrijske sektore.

Član 11 **Postrojenja za sagorevanje otpada**

GVE za postrojenja za sagorevanje otpada utvrđuje Vlada posebnim aktom, na predlog Ministarstva, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 12 **Visina opreme za ispuštanje**

1. Visina opreme za ispuštanje u zavisnosti od kapaciteta, određuje se od slučaja do slučaja u integrisanoj dozvoli ili ekološkoj dozvoli.
2. Opreme za ispuštanje izvora zagađenja trebaju biti takve visine, da pokazivač životne sredine vrednosti stanja vazduha ne prekorači dozvoljenu granicu kvaliteta za dati zagađivač.

Član 13 **Pokretni izvori zagađenja**

1. Operateri pokretnih izvora zagađenja obavezni su da:
 - 1.1. ove izvore koriste i održavaju u skladu sa uslovima utvrđenih od njihovih proizvođača, u skladu sa standardima emisija;
 - 1.2. da poštuju mere koje odredi Ministarstvo i lokalna vlast za zone koje zahtevaju posebnu zaštitu kvaliteta vazduha.
2. Proizvođači i uvoznici pokretnih izvora treba da proizvode i uvoze samo ona sredstva i opremu koja ispunjavaju normi ispuštanja u vazduh.
3. Pokretni izvori sa motorom za unutrašnje sagorevanje podležu kontroli oslobađanja gasova, shodno pravilima koje utvrđuje Ministarstvo Transporta i Telekomunikacije.

Član 14 **Norme emisija iz pokretnih izvora**

1. Norme emisija za pokretne izvore određuju se na osnovu pokazivača zivone sredine pritiska ispuštenih gasova iz ovih izvora, koji su: koncentracija čestica PM10, PM2.5, monoksid karbona, oksida azota, ugljovodonika, olova i sumpor dioksida.
2. Norme emisija iz pokretnih izvora utvrđuje vlada posebnim aktom, na predlog Ministarstva.

Član 15 **Manji izvori zagađenja**

1. Odredbe ovog zakona ne primenjuju se za emisije u vazduh iz domaćih aktivnosti i manji izvori zagađenja, čija toplotna snaga je manja od 250KW.
2. Gradske toplane ne smatraju se domaćim izvorima.
3. Ministarstvo posebnim aktom u skladu sa ovim Zakonom utvrdit će GVE i zahteve za monitoring manjih izvora zagađenja.

Član 16 **Sadržaj sumpora u gorivu**

1. Teška ulja kod kojih količina sumpora ne prelazi jedan od sto (1%) mase ne može se koristiti kao gorivo za sagorevanje u postrojenjima od 1. januara 2014. godine.
2. Vlada predlogom Ministarstva posebnim aktom, određuje dozvoljen sadržaj sumpora u uljima i goriva iz stava 1. ovog člana.
3. Ograničenja iz stava 1. ovog člana ne primenjuje se za:
 - 3.1. goriva namenjena za obradu pre finalnog sagorevanja;
 - 3.2. goriva koja se obrađuju u industriji rafinerije.
4. Goriva za vozila trebaju biti u skladu sa standardima kvaliteta koji su utvređeni podzakonskim aktom Vlade na predlog Ministarstva.

Član 17 **Deponovanje goriva, nafte i derivata nafte**

1. Odredbe ovog Zakona primenjuju se za objekte, postrojenja, autovozila i opremu koja se koriste za deponovanje, utovar i prevoz benzina od jednog terminala u drugi ili od glavnog terminala do stanice tekućeg goriva.
2. Objekti, postrojenja, autovozila i oprema projektovaće se i koristiti na način da:
 - 2.1. ostaci pare se drže u kontejner dok se izvrši ispuštanje u terminal;
 - 2.2. da prihvate i drže povratnu paru iz terminala, stanica tečnih goriva ili u glavni terminal.
3. Odredbe iz stava 1. i 2. ovog člana Vlada na predlog Ministarstva urediće se posebnim aktom

Član 18 **Isparljiva organska jedinjenja(IOJ)**

1. Vlada na predlog Ministarstva posebnim aktom utvrđuje:
 - 1.1. GVE za IOJ;
 - 1.2. supstance ili preparate koji se zbog sadržaja IOJ, klasifikuju SE kao kancerogenim, mutagenim ili toksičnim za biološku reprodukciju.
2. Svako pravno ili fizičko lice treba se pridržavati GVE, utvrđenim u stavu 1. podstav 1.1. ovog člana.
3. Supstance iz stava 1. pod stav 1.2 ovog člana trebaju se zameniti supstancama ili preparatima prema zakonodavstvu EU, najkasnije do 2017 godine.

Član 19 **Zaštita ozonskog sloja**

1. Zaštita ozonskog sloja odnosi se na supstance koje oštećuju ozonski sloj, proizvode i opremu. koja sadrži ove supstance.

2. Uslove, obaveze i postupke za smanjivanje do postepenog eliminisanja korišćenja supstanci koje oštećuju ozonski omotač i njihova zamena alternativnim supstancama koje imaju najmanji štetni uticaj na životnu sredinu i postupak za upotrebu proizvoda koji sadrže ili su izgrađene od supstanci koje oštećuju ozonski omotač Vlada na predlog Ministarstva utvrdiće posebnim aktom.

3. Ministarstvo vodi evidenciju o eksportu, importu i konsumiranju supstanci koje oštećuju ozonski sloj i podnose izveštaj Skupštini Republike Kosovo i institucijama EU.

Član 20 **Gasovi staklene bašte**

1. Sprečavanje i smanjivanje zagađenja vazduha koja utiče na promenu klime sprovodi se:

1.1 praćenjem emisije gasova staklene bašte i smanjivanjem količine ovih gasova;

1.2. podsticanjem sprovođenja mera čistog razvoja.

2. U cilju sprovođenja mera iz stava 1. ovog člana uspostavlja se katastar emisije gasova staklene bašte.

3. Katastrom iz stava 2. ovog člana upravlja Ministarstvo.

4. Podaci iz katastra emisije gasova staklene bašte trebaju biti javni.

5. Vlada posebnim aktom na predlog Ministarstva utvrđuje način i metodologiju praćenja emisija gasova staklene bašte i smanjenje količine ovih gasova.

Član 21 **Mere za čist razvoj**

1. Podsticanje sprovođenja mera čistog razvoja iz člana 20. stav 1. podstav 1.2. ovog Zakona obezbeđuje se sprovođenjem programa i projekata investiranja sredstava za:

1.1. razvojem i korišćenjem tehnologija kojima se sprečava i smanjuje totalna emisija gasova staklene bašte u Republici Kosovo;

1.2. podsticanje korišćenja čistih tehnologija i korišćenje obnovljivih izvora energije;

1.3. povećanje energetske efikasnosti u različitim privrednim granama;

1.4. aktivnosti, procesi i mehanizmi kojima se smanjuju emisije gasova staklene bašte u atmosferi.

2. Kriterijume, uslove i procedure za podsticanje mera čistog razvoja utvrđuje Vlada posebnim aktom na predlog Ministarstva.

3. Usvajanje programa i projekata iz stava 1. ovog člana u skladu sa utvrđenim kriterijumima, vrši Ministarstvo u koordinaciji sa Vladom i u saradnji sa drugim relevantnim organizacijama.

4. Programi i projekti iz stava 1. ovog člana usvojeni od Vlade podležu proveri i odobravanju koji se vrši u okviru mehanizama utvrđenih međunarodnim sporazumima o klimatskim promenama.

5. Odluke u vezi usvajanja programa i projekata postaju javne u roku od pet (5) radnih dana.

Član 22 **Katastar emisija**

1. Svi operateri koji emituju zagađivače u vazduh, opštine i profesionalne institucije, treba da izveštavaju Ministarstvo, o podacima o zagađivanju vazduha u skladu sa zakonskim aktima.

2. Pravila, procedure i rokove izveštavanja određuje ministar posebnim aktom.

3. Ministarstvo priprema katastar emisija na nivou zemlje, opštine i za individualne izvore zagađenja. Jedna kopija ovog katastra dostavlja se Zavodu za statistiku Republike Kosovo.

ZONE POSEBNE ZAŠTITE

Član 23 Opšte odredbe

1. Ograničene teritorije koje prelaze norme kvaliteta vazduha na predlog Ministarstva, proglašava Vlada kao zone koje zahtevaju posebnu zaštitu vazduha od zagađenja i postaju javne.
2. Za zone sa posebnom zaštitom, Ministarstvo i odgovarajuća lokalna administracija, odrediće posebne mere za zaštitu kvaliteta vazduha.
3. Da bi stabilizovali i poboljšali kvalitet vazduha, operateri trebaju da razviju i primene preventivne mere.
4. Operateri će periodično informisati Ministarstvo, javnost i lokalne autoritete o primenjivanju preventivnih mera.

Član 24 Mere za prevazilaženje praga alarmiranja i slabog kvaliteta vazduha

1. Kada se prevazilazi prag alarmiranja i utvrđuje slab kvalitet vazduha Ministarstvo utvrđuje mere opreznosti i o tome informiše Vladu, relevantne lokalne autoritete i javnost.
2. Za predviđanje i upozorenje o stanju smoga ili situacije sa slabim kvalitetom vazduha, Vlada na predlog Ministarstva, posebnim aktom utvrđuje mere za regulisanje specijalnog sistema upozorenja.
3. U emergentnim slučajevima, radi normalizacije situacije, preduzete mere treba da se koordiniraju između ministarstava, Vlade i lokalnih autoriteta – opština.
4. Ministarstvo utvrđuje mere za regulisanje, obustavu i ograničenja pražnjenja izvora zagađujućih u vazduhu.
5. Lokalni autoriteti u saradnji sa Ministarstvom treba da preduzmu hitne mere radi normalizacije situacije kvaliteta vazduha.
6. Lokalni autoritet utvrđuje mere za regulisanje, obustavu i ograničenje izvora emisija zagađivača vazduha.
7. Radi smanjenja zagađivanja i popoljšanja kvaliteta vazduha, operateri treba da razvijaju i primenjuju preventivne mere.
8. Operateri treba da preduzmu emergentne mere radi normalizacije stanja kvaliteta vazduha.
9. Operateri treba periodično da informišu Ministarstvo, javnost i lokalne autoritete o preventivnim merama koji se primenjuju radi smanjenja zagađivanja.

OBAVEŠTAVANJE O ZAGAĐENJU VAZDUHA

Član 25 Informisanje javnosti

1. Ministarstvo obezbeđuje da ažurirane informacije o koncentraciji zagađujućih materija u vazduhu budu na raspolaganju javnosti i zainteresovanim organizacijama.
2. Javnost se informiše najmanje jednom mesečno putem elektronskih i pisanih medija.

Član 26

Razmena informacija

1. Ministarstvo razmenjuje informacije o kvalitetu vazduha i o emisijama sa međunarodnim organizacijama i drugim državama u skladu sa međunarodnim sporazumima.
2. Način i rokove razmene informacija sa relevantnim organima, organizacijama Ministarstvo vrši shodno zakonskim aktima EZ.

OPREMANJE EKOLOŠKOM DOZVOLOM DELATNOSTI KOJE ZAGAĐUJU VAZDUH

Član 27

Ekološka dozvola za zagađivače vazduha

1. Strana ili domaća pravna i fizička lica od kojih se ne traži integrisana dozvola obavezuju se da poseduju ekološku dozvolu od Ministarstva u saradnji sa lokalnim vlastima o:

1.1. izgradnji i korišćenju izvora zagađenja, kao i za njihovu kasniju izmenu;

1.2. izmeni tehničkih standarda i normi ispuštanja u vazduh iz različitih izvora zagađenja, kada njihovo sprovođenje uskraćuje zaštitu vazduha;

1.3. izgradnji izvora zagađenja kada se njegova dokumentacija ne odobrava, na osnovu jedne vrste standarda ili projekt modela;

1.4. zamenu goriva za sagorevanje i primarnih goriva koji koristi izvor zagađenja;

1.5. proizvodnji, uvozu i trgovini goriva, fiksne opreme, materijala i proizvoda koji zagađuju ili mogu da zagađuju vazduh;

1.6. izmeni tehničkih, operativnih parametara i tehničko-organizacionih mera izvora zagađenja,

1.7. izmeni delatnosti koja je drugačija od one osnovne.

Član 28

Planiranje zaštite vazduha od zagađenja

1. Planiranje zaštite vazduha od zagađenja zasniva se na:

1.1. Strategiji kvaliteta vazduha;

1.2. Plan delatnosti kvaliteta vazduha;

1.3. Lokalnim planovima delatnosti za kvalitet vazduha;

1.4. Izveštajima o sprovođenju planova za kvalitet vazduha.

Član 29

Strategija kvaliteta vazduha

Strategija kvaliteta vazduha određuje politiku zaštite i upravljanja kvalitetom vazduha za period od deset (10) godina, koji izrađuje Ministarstvo i odobrava Skupština Kosovo kao deo strategije za zaštitu životne sredine.

Član 30

Plan delovanja za kvalitet vazduha

Plan delovanja za kvalitet vazduha određuje delatnosti za kvalitet vazduha za period od deset (10) godina koji izrađuje Ministarstvo i odobrava Skupština Kosova.

Član 31

Lokalni planovi delatnosti za kvalitet vazduha

1. Lokalni planovi delovanja za kvalitet vazduha za period od pet (5) godina definišu politiku i upravljanje kvalitetom vazduha unutar opština u skladu sa strategijom kvaliteta vazduha.
2. Lokalni planovi za kvalitet vazduha biće integralni deo lokalnih planova delovanja za životnu sredinu.
3. Izveštaj o sprovođenju plana razmatra skupština opštine.

Član 32 **Izveštaji o sprovođenju planova**

1. Izveštaji za realizovanje planova predviđenih strategijom kvaliteta vazduha izlažu se u Skupštini Kosova od strane Vlade najmanje jednom godišnje.
2. Izveštaji sadrže podatke o kvalitetu vazduha, zagađivačima, o naporima razvoja emisije zagađivača registrovanih u katastru emisija, o merenjima povezanih sa poboljšanjem kvaliteta vazduha i podatke o rezultatima merenja.

MONITORING I INSPEKCIJSKI NADZOR

Član 33 **Monitoring**

1. Monitoring kvaliteta vazduha sprovodi se od Ministarstva koji obezbeđuje stalni monitoring kvaliteta vazduha i uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva.
2. Izveštaji o monitoringu postaju javni.
3. Ministarstvo posebnim aktom, određuje kriterijume za utvrđivanje tačaka monitoringa, broj i brzinu merenja, klasifikovanje zagađivača koji se monitorišu, metodologiju rada kao i formu i oblik izveštavanja podataka.
4. Subjekti koji uzrokuju zagađenje vazduha obavezni su da organizuju sistem internog monitoringa u cilju praćenja stepena zagađenja.

Član 34 **Inspekcijski nadzor**

1. Tokom inspekcijskog nadzora zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha, korišćenjem pokretnih laboratorija, inspektor redovno nadzire:
 - 1.1. sprovođenje zaštitnih mera definisanih u postupku procene uticaja na životnu sredinu;
 - 1.2. posao opreme pogona i zaštitne opreme na izvorima zagađenja;
 - 1.3. ispunjavanje GVE i sprovođenje zaštitnih mera;
 - 1.4. sprovođenje merenja emisije i izrade izveštaja;
 - 1.5. sprovođenje programa sanacije i programa za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha;
 - 1.6. sprovođenje mera za smanjenje zagađenja vazduha.

FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA VAZDUHA I EKONOMSKI INSTRUMENTI

Član 35 **Finansiranje zaštite vazduha od zagađenja**

1. Sredstva potrebna za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha obezbeđuju se od Budžeta Republike Kosovo, od prihoda lokalne Vlade, donacija ili kredita u skladu sa ovim Zakonom.

2. Sredstva iz stava 1. ovog člana koriste se za:

- 2.1. izradu i sprovođenje programa i mera za sprečavanje ili smanjenje nivoa zagađenja vazduha
- 2.2. zaštitu životne sredine i zdravlja stanovništva onda kada se prekorače standardi;
- 2.3. za postizanje obaveza koji se određuju međunarodnim aktima za životnu sredinu;
- 2.4. za naučna i druga istraživanja koja su potrebna radi sprovođenja odredbi ovog zakona.

3. Kriterijume, uslove i procedure za projekte iz stava 2 ovog člana utvrđuje Vlada posebnim aktom na predlog Ministarstva.

Član 36 **Taksa za ispuštanja u vazduh**

Vlada, na predlog Ministarstva, je odgovorna za utvrđivanje tarife koje su direktno u vezi sa realnim ili procenjenim zagađenjem vazduha za one nivoe koji su dozvoljeni za Republiku Kosovo.

Član 37 **Ekonomska pomoć**

Na predlog Ministarstva, Vlada može da ponudi sporazum za subvencije, druge finansijske podrške i slične mere za domaća ili strana fizička i pravna lica za stimulisanje aktivnosti koje koriste čistu tehnologiju i aktivnosti koje doprinose na smanjenje zagađenja vazduha.

KAZNE NE ODREDBE

Član 38

1. Novčanom kaznom u iznosu od petnaest hiljade (15.000) do pedeset hiljade (50.000) evra kazniče se za prekršaj pravno lice ako:

- 1.1. proizvođači, izvoznici, uvoznici, prevoznici, trgovci i komercijalni korisnici opreme, proizvoda, materijala i substancija koje zagađuju vazduh, ne predržavaju se domaćem zakonodavstvu (član 4. stav 2. ovog zakona);
- 1.2. ne primeni standarde (član 7. stav 3. ovog zakona);
- 1.3. zapali materije u suptornosti sa članom 8. stav 2. ovog zakona;
- 1.4. ne ispuni obaveze iz člana 9 ovog zakona;
- 1.5. dozvoli privremeni prelazak GVE više od šest (6) meseci i dva puta viša od GVE (član 10. stav 3. ovog zakona),
- 1.6. ne ispuni obaveze iz člana 12. ovog zakona;
- 1.7. ne proizvodi i ne uvozi sredstva i opremu koja ispunjava norme ispuštanja u vazduhu (član 13. stav 2. ovog zakona);
- 1.8. koristi teška ulja kao gorivo, (član 16 stav 1. ovog zakona);
- 1.9. ne ispuni obaveze iz člana 17. stav 2. ovog zakona;
- 1.10. ne ispuni obaveze iz posebnog podzakonskog akta iz člana 18. ovog zakona;
- 1.11. ne ispuni obaveze iz posebnog podzakonskog akta iz člana 19.2;
- 1.12. ne ispuni obaveze iz posebnog podzakonskog akta iz člana 20. stav 5. ovog zakona;

- 1.13. ne izveštava ministarstvu podatke o zagađenju vazduha (član 22.stav 1. ovog zakona);
- 1.14. ne razvije i ne sprovodi preventivne mere za poboljšanje kvaliteta vazduha (član 23. stav 3. ovog zakona);
- 1.15. ne informiše periodično Ministarstvo, javnost i lokalne vlasti o preventivnim merama (član 23. stav 4. ovog zakona);
- 1.16. ne razvije i ne preduzme preventivne mere (24. stav 7. ovog zakona);
- 1.17. ne preduzme emergentne mere za normalizaciju stanja kvaliteta vazduha (član 24. stav 8. ovog zakona).

2. Novčanom kaznom u iznosu od petsto (500) do dvehiljade (2.000) evra kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana, fizičko lice ili odgovorno lice pravnog lica.

Član 39

1. Novčanom kaznom u iznosu od trihiljade (3.000) do desethiljade (10.000) evra kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1.1. ne čuva kvalitet vazduha i ne zaštiti vazduh od zagađenosti stvorenog od njegove delatnosti koju obavlja na teritoriji Republike Kosovo (član 8. stav 1.2 i 1.3. ovog zakona);
- 1.2. ne ispunji obaveze iz člana 13. stav 1. ovog zakona;
- 1.3. ne ispunji obaveze iz posebnog podzakonskog akta po članu 14. stav 2. ovog zakona.

2. Novčanom kaznom u iznosu od trista (300) do hiljadu (1.000) evra kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana fizičko lice ili odgovorno lice pravnog lica.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 40

Završne odredbe

1.Vlada i Ministarstvo u roku od osamnaest (18) meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona doneće propise za čije donošenje su ovlašćeni ovim zakonom.

Član 41

Odsnazivane odredbe

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti vazduha od zagađenja (Zakon br. 2004/30 / Pravilnik br. 2004/48).

Član 42

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Kosovo".

Zakon br. 03/L- 160
25. februar 2010.

Proglašeno dekretom Br. DL-012-2010, dana 12.03.2010, od Predsednika Republike Kosovo, Dr.Fatmir Sejdiu.